

Ремех Т. – завідувач відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України, старший дослідник, к.п.н.

Автори методичних розробок: Вікторія Гонтаренко, Ірина Костюк, Світлана Побережник, Наталія Понєжа, Святослав Ратушняк, Тетяна Ремех.

Лариса Луценко,
Тетяна Мороз,
методисти Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти

Урок іноземної мови: планування, проведення, рефлексія

Нова українська школа формулює вимоги до уроків іноземних мов, які спрямовані на розвиток комунікативних навичок учнів і формування їх здатності ефективно спілкуватися іноземною мовою. Сучасний урок іноземної мови - це урок, на якому вчитель викладає новий матеріал зрозуміло й доступно; це пізнавальний, цікавий урок, на якому вчитель і учень вільно спілкуються; це урок, на якому не доводиться робити щораз одне й те саме; це інтерактивний урок, на якому вислуховують будь-яку твою думку; це урок, на якому відчуваєш себе впевнено. Кожен вчитель знає, що такі уроки краще запам'ятовуються учнями, викликають зацікавленість і бажання вчитися.

Ретельна підготовка до уроку іноземної мови - це можливість підвищити його дієвість. Оволодіння мовою здійснюється, насамперед, на уроці. Сучасний урок іноземної мови - це складне утворення. Підготовка і проведення його вимагають від вчителя великої затрати творчих сил. Гарний вступ уроку та позитивна установка на урок створюють ситуацію захоплення і зацікавленості.

На уроці вирішуються багатопланові завдання, використовуються різні організаційні форми роботи: групові, парні, індивідуальні. Важливим фактором є створення позитивної мотивації до вивчення іноземної мови при глибокому знанні вчителем особистості кожного школяра.

Компетентісний підхід у викладанні іноземної мови робить освітній процес цікавим та результативним, а отже, є ефективним і необхідним в роботі кожного вчителя.

Компетентісний підхід до вивчення іноземної мови — це методологія, яка акцентує увагу на розвитку навичок та умінь учнів у всіх аспектах мови: мовному, мовленнєвому, соціокультурному, стратегічному, а також на їх здатності ефективно використовувати ці знання та вміння у практичних комунікативних ситуаціях для розв'язання реальних проблем.

Основні принципи компетентісного підходу включають:

1. **Комунікативну спрямованість.** На уроках іноземної мови розвиваються комунікативні вміння учнів: розуміння на слух, говоріння, читання і письмо на іноземній мові. Основний акцент робиться на реальному спілкуванні та використанні мови у практичних ситуаціях.

2. **Інтегрованість.** Навчання всіх мовних компонентів (граматика, лексика, фонетика) та мовленнєвих вмінь (аудіювання, усне мовлення, читання, письмо) відбувається одночасно та взаємопов'язано, що дозволяє учням бачити мову як цілісну систему. Також навчання має бути організоване таким чином, щоб учні могли бачити зв'язки між різними предметами та застосовувати ці знання у різних контекстах.

3. **Інтерактивне навчання.** Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і учень, і вчитель є рівноправними суб'єктами навчального процесу, розуміють, що роблять, рефлексують над тим, що знають, уміють робити. Уроки повинні бути

активними і стимулюючими для учнів. Вчителі використовують різноманітні методи та прийоми навчання, такі як рольові ігри, мозковий штурм, мікрофон, коло ідей, парні та групові завдання, проекти та інтерактивні технології, щоб залучити учнів до активної участі в процесі навчання.

4. Аутентичність. Учні повинні мати можливість використовувати мову у реальних ситуаціях із застосуванням аутентичних матеріалів, таких як тексти, відео- та аудіозаписи, фільми, пісні тощо. Це допомагає учням розширити свій словниковий запас, розуміти носіїв мови, а також ознайомлює їх з культурою країн, мова яких вивчається.

5. Індивідуалізацію навчання. Важлива ознака сьогодення – індивідуалізація: перехід до навчання, побудованого навколо людини. Цифрові технології дають можливість забезпечити індивідуалізацію для кожного учня освітньої траєкторії, методу і темпу освоєння навчального матеріалу. Враховуються індивідуальні потреби та інтереси учнів, що дозволяє краще адаптувати навчальний процес до їхніх потреб. «Безперервне навчання» стає не просто красивим терміном, а способом життя. У світі цифрових і технологічних можливостей недостатньо вміти користуватись технологіями, важливо розуміти, як за допомогою технологій можна поліпшити своє життя, підвищити професійні можливості і якісно виконувати свою роботу.

6. Розвиток ключових життєвих умінь. Життєві уміння не пов'язані зі знанням конкретної технології, певної дисципліни, але вони пов'язані з якостями особистості: вмінням переконувати, знаходити підхід до людей, здатністю керувати проектами, вести переговорні процеси, організовувати роботу в команді, управляти власним часом, бути стресостійким. У той час як професійні вміння відходять на другий план.

Однієї професії на все життя більше немає. Це означає, що людина повинна постійно навчатися і переучуватися.

Аби відчувати себе комфортно в морі життя сьогодення, нам потрібне спеціальне спорядження – нові ключові життєві уміння.

Критичне мислення, проблемне мислення, комунікаційні навички, співпраця та саморегуляція є важливими для успішного функціонування в сучасному суспільстві.

7. Оцінювання компетентності. Оцінка здійснюється з орієнтацією на рівень комунікативної компетентності учнів, здатність учнів використовувати знання та уміння у реальних ситуаціях.

Діяльнісний підхід до вивчення іноземної мови ставить акцент на активну взаємодію учнів з мовою в різних практичних ситуаціях та на розуміння мови у реальному контексті. Замість традиційного підходу, який часто заснований на механічному мемуванні граматики та словникового запасу, діяльнісний підхід ставить своєю метою розвиток комунікативних навичок та умінь учнів. Учні працюють над завданнями та проектами, що спонукають їх до активного використання мови. Наприклад, вони можуть грати ролі в сценках, проводити інтерв'ю, досліджувати тему та представляти свої результати. Діяльнісний підхід ставить підвищення мотивації учнів на перше місце. Учитель враховує інтереси, потреби та рівень знань учнів, створюючи ситуації, що стимулюють їх активну участь і сприяють вивченню мови.

I. Teaching Models

A teaching model is a way of structuring a lesson or introducing a language point. It is useful to have a range of teaching models since a good teacher can account for individual differences in learning style and level of knowledge of pupils.

The Engage-Study-Activate (ESA) lesson model is an instructional framework commonly used in language teaching. It aims to engage learners, provide them with opportunities to study and understand new language concepts, and activate their learning through practice and application. Here's a breakdown of each stage:

Engage:

The engage stage is designed to capture learners' attention and stimulate their interest in the topic or language point. It aims to create a context for learning and generate curiosity. Various techniques can be used, such as asking questions, showing images or videos, telling stories, or conducting discussions. The goal is to activate prior knowledge and establish a connection between learners and the topic.

Study:

In the study stage, learners explore the language concept or topic in depth. This stage involves explicit teaching, explanation, and practice of the target language. Teachers may provide explanations, demonstrate language use, and engage learners in guided activities like drills, gap-fills, or controlled practice exercises. Learners receive focused input and learn about the rules and patterns of the language.

Activate:

The activate stage aims to promote learners' production and use of the language in meaningful and authentic contexts. Learners are encouraged to apply what they have learned in real-life situations or tasks. This stage often involves communicative activities such as role-plays, discussions, debates, or problem-solving tasks. Learners have opportunities to express themselves, interact with others, and consolidate their understanding and language skills.

The ESA lesson model emphasizes a learner-centered approach, where learners actively participate and engage with the content. By following this structure, teachers can create a balanced and effective lesson that facilitates language acquisition and promotes learner engagement.

It's important to note that the ESA lesson model is just one of many instructional frameworks used in language teaching. Educators may adapt or modify the model based on their teaching context, learner needs, and specific objectives.

Presentation Practice Production (PPP) is a commonly used lesson model in language teaching, particularly for teaching speaking skills. It provides a structured approach to help students improve their ability to communicate effectively in the target language. The PPP lesson model consists of three main stages: Presentation, Practice, and Production. Let's explore each stage in detail:

- **Presentation:** In this stage, the teacher introduces new language items or concepts to the students. This could involve presenting new vocabulary, grammar structures, functional language, or any other aspect of language that needs to be taught. The presentation stage aims to provide students with a clear understanding of the language items and how to use them correctly.

During the presentation, the teacher can use various techniques such as explanations, examples, visuals, real-life contexts, or multimedia resources to make the language items more comprehensible and engaging for the students. The focus is on clarity and ensuring that students understand the meaning, form, and usage of the language items.

- **Practice:** Once the language items have been presented, the practice stage follows. In this stage, students engage in controlled activities that allow them to practice and reinforce their understanding of the language items. The practice activities are typically structured and guided by the teacher to provide ample support and feedback to the students.

Practice activities can include drills, gap-fill exercises, substitution exercises, role-plays, information gap tasks, or any other activities that provide controlled practice opportunities. The emphasis is on accuracy and developing students' confidence in using the language items correctly.

- **Production:** The production stage is the final stage of the PPP lesson model, where students have the opportunity to use the language items in a more meaningful and communicative way. This stage focuses on promoting fluency and developing students' ability to express themselves spontaneously and creatively.

In the production stage, students engage in freer and less-controlled activities that encourage them to use the language items independently. This can involve discussions, debates, presentations, simulations, or any other activities that require students to apply the language in real-life contexts. The teacher's role in this stage is to facilitate and provide feedback on students' performance.

Throughout the PPP lesson model, it is important for the teacher to provide clear instructions, monitor students' progress, offer constructive feedback, and create a supportive learning environment. The aim is to guide students from understanding the language items (presentation stage), through controlled practice (practice stage), to independent and meaningful language use (production stage).

By following the PPP lesson model, teachers can help students develop their speaking skills systematically and progressively, building a solid foundation for effective communication in the target language.

The Guided Discovery Lesson Model is an instructional approach that promotes active learning and critical thinking skills by guiding students through a process of inquiry and exploration. This teaching model encourages students to construct their own understanding of concepts and principles through hands-on experiences and guided questioning.

In a Guided Discovery lesson, the teacher takes on the role of a facilitator rather than a lecturer. The lesson typically follows a structured sequence of steps:

Introduction: The teacher presents a real-world problem, scenario, or a set of materials to engage students' curiosity and interest. This introduction helps create a context for the lesson and sets the stage for exploration.

Exploration: Students are given the opportunity to explore the materials or concepts provided. They may work individually, in pairs, or in small groups to observe, manipulate, and investigate the materials or phenomena.

Guided Questions: The teacher asks thought-provoking questions to guide students' thinking and encourage them to make connections between their observations and prior knowledge. These questions are designed to prompt students to think critically, analyze data, make predictions, and form hypotheses.

Data Collection and Analysis: Students collect data and record their observations during the exploration phase. They may use various tools, such as measuring instruments, data tables, or graphs, to organize and analyze their findings.

Discussion and Reflection: The teacher facilitates a whole-class discussion to allow students to share their observations, interpretations, and conclusions. Students are encouraged to explain their reasoning and support their ideas with evidence. **Conceptualization:** Through the guided discussion, the teacher helps students develop a deeper understanding of the underlying concepts and principles related to the topic. The teacher may provide additional explanations, clarify misconceptions, or introduce relevant vocabulary and theories.

Application and Extension: Students are given opportunities to apply their newly acquired knowledge and skills to solve related problems or engage in further explorations. This step helps reinforce learning and allows students to transfer their understanding to different contexts.

The Guided Discovery Lesson Model encourages active engagement, critical thinking, and collaborative learning. It promotes student-centered learning and helps develop skills such as problem-solving, inquiry, and communication. By guiding students through a structured process of discovery, this model fosters a deeper understanding of concepts and encourages independent thinking.

Planning an English Lesson

Planning an English lesson can be an exciting and rewarding task. To assist you, I'll provide you with a general framework that you can follow when planning your lesson. Feel free to modify it based on the specific needs of your students and the language skills you want to focus on.

Objective: Clearly define the objective of your lesson. What specific language skill or concept do you want your students to learn or improve upon? For example, you could focus on speaking skills, vocabulary expansion, reading comprehension, or writing proficiency.

Learning outcomes: Learning outcomes are stated in measurable terms and are designed to guide and assess the progress and achievement of learners by the end of a lesson.

Warm-up activity: Start the lesson with a warm-up activity to engage your students and activate their prior knowledge. This can be a short game, a discussion, a brainstorming session, or a quick review of previously learned material related to the current lesson.

Introduction: Introduce the topic or theme of the lesson in a way that captures the students' interest. Use real-life examples, visuals, or engaging stories to provide context and create relevance.

Presentation: Present the target language or skill through a variety of instructional techniques. This could include providing explanations, demonstrating examples, using multimedia resources, or engaging in interactive activities. Ensure that you break down the information into smaller, manageable chunks to facilitate understanding.

Practice: Provide opportunities for guided and independent practice. Include activities that allow students to practice the target language skill in a controlled and supportive environment. This can include pair or group work, role plays, language games, or worksheets.

Feedback and correction: Offer constructive feedback to students during practice activities. Correct any errors or misconceptions gently, and encourage students to self-correct where possible. Provide explanations and additional examples to reinforce their understanding.

Production: Give students a chance to apply the target language skill in a more authentic and meaningful way. This can be done through activities such as discussions, debates, presentations, or creative projects. Encourage students to use the language naturally and in real-world contexts.

Wrap-up: Summarize the key points of the lesson and provide closure. Allow students to ask questions or seek clarification on any concepts they may find challenging. Provide a brief review of what they have learned and preview what will be covered in future lessons.

Homework: Assign relevant homework tasks that reinforce the concepts or skills taught in class. This can include reading assignments, writing exercises, online activities, or language practice apps. Clearly communicate the expectations and deadlines for the homework.

Remember to consider the individual needs and abilities of your students when planning your lesson. Differentiate instruction as necessary to ensure all students can actively participate and make progress.

The Importance of Teacher's Reflection on a Lesson

The reflection of teachers on their lessons is a vital component of effective teaching and professional growth. It involves a deliberate and systematic process of reviewing and analyzing their instructional practices, student outcomes, and personal experiences in the classroom. The importance of teacher reflection on a lesson can be understood in several key aspects:

Enhancing instructional effectiveness: Reflection allows teachers to assess the effectiveness of their teaching strategies, instructional materials, and classroom management techniques. By critically examining their lessons, teachers can identify areas that worked well and those that need improvement. This self-evaluation enables them to refine their teaching methods, make necessary adjustments, and strive for continuous improvement in their instructional practices.

Identifying student needs: Through reflection, teachers can gain insights into their students' learning needs, strengths, and challenges. By analyzing the outcomes of a lesson, teachers can determine if their instructional goals were met and if students achieved the desired learning outcomes. This information helps teachers tailor their future lessons to better address the diverse needs of their students and promote meaningful learning experiences.

Promoting professional growth: Reflection is a key driver of professional growth for teachers. It encourages self-awareness and deepens their understanding of their teaching philosophy, beliefs, and values. By reflecting on their lessons, teachers can identify areas for professional development, seek new teaching strategies, and engage in ongoing learning. This reflective practice supports their growth as educators and contributes to their overall effectiveness in the classroom.

Fostering a culture of inquiry and improvement: When teachers engage in reflection, it sets an example for their students and colleagues. It creates a culture of inquiry, where educators actively seek to understand the impact of their teaching practices on student learning. By sharing their

reflections with colleagues, teachers can collaborate, exchange ideas, and learn from one another, ultimately improving teaching practices at both the individual and collective levels.

Enhancing student engagement and learning: Effective teacher reflection can directly impact student engagement and learning outcomes. By analyzing their lessons, teachers can identify factors that promote student engagement and participation, as well as potential barriers to learning. This information allows them to adapt their instructional strategies and create a more conducive learning environment. Through reflection, teachers can also identify opportunities for differentiation and individualized instruction, ensuring that all students receive the support they need to succeed.

In summary, teacher reflection on a lesson is crucial for instructional effectiveness, student-centered teaching, professional growth, and fostering a culture of continuous improvement. It empowers teachers to make informed decisions, adapt their teaching practices, and create meaningful learning experiences for their students. By engaging in reflection, teachers contribute to their own growth and development, as well as the overall success and well-being of their students.

Recommended Reading

1. www.philseflsupport.com/lesson_planning.htm – this provides theory and support on the topic of lesson planning.
2. www.onestopenglish.com – the website has a huge lesson planning section; some examples are below:
3. www.onestopenglish.com/146578.article – this article by Jim Scrivener is about different methods of writing lesson plans.
4. www.teachingenglish.org.uk – this website has a number of articles and lesson plans on this topic

II. Die Unterrichtsplanung beginnt mit dem **Aufbau der Unterrichtseinheit**. Bei der Auswahl des Themas orientieren Sie sich am Fachlehrplan sowie am schulinternen Stoffverteilungsplan. Die Basis Ihres Unterrichts ist immer der gültige **Rahmenlehrplan**, der die **Kompetenzerwartungen** formuliert.

Beim Planen der Unterrichtseinheit geht es um diese Fragen:

- Welches **Themengebiet** steht an und wie sieht der **Zeitrahmen** aus?
- Welchen **Lernzuwachs** sollen die Schüler am Ende der Unterrichtsreihe erreicht haben?
- Wie lässt sich das Themengebiet sinnvoll in **einzelne Abschnitte** unterteilen?

Die im Lehrplan beschriebenen Kompetenzen zielen darauf ab, dass die Schüler bestimmte **Kenntnisse und Fähigkeiten** erwerben sowie ihre **Einstellungen und Haltungen** reflektieren. Im Kern geht es darum, Kindern selbstständiges Lernen zu ermöglichen. Formulieren Sie deshalb präzise, worauf sich der Lernzuwachs richten soll, auf Wissen, Fertigkeiten oder Haltungen.

Es gibt viele Möglichkeiten, ein Unterrichtsthema aufzubereiten. Setzen Sie eindeutige **didaktische Schwerpunkte**.

Damit Sie den Unterricht effizient gestalten können, ist es wichtig zu wissen, welche Lernvoraussetzungen die Kinder mitbringen. Dies umfasst sowohl allgemeine als auch fachspezifische Aspekte. Die Entscheidung, mit welchen **Lehr- und Lernmethoden** Sie später im Unterricht arbeiten möchten, hängt in erster Linie von den Lernvoraussetzungen Ihrer Schüler ab.

Zur Ermittlung der Lernvoraussetzungen eignen sich folgende Fragen:

- Wie ist die Motivationslage und Arbeitsbereitschaft der Lerngruppe?
- Arbeiten die Schüler lieber allein, in Gruppen oder mit einem Partner?
- Wie ist der fachliche Lernstand? Hat die Lerngruppe Vorwissen zu diesem Thema?
- Sind die geplanten Lernmethoden bereits bekannt oder muss ich Extrazeit dafür einplanen?
- Gibt es Kinder mit Förderbedarf? Welche inhaltliche Differenzierung ist erforderlich?

Tipp: Zum Aufbau einer Unterrichtseinheit ist es hilfreich, sich am Schulbuch zu orientieren. Anhand der thematischen Aufteilung und dem Umfang der Kapitel können Sie erkennen, wie viel Zeit Sie ungefähr für ein Themengebiet einplanen sollten. Zudem erleichtert Ihnen das Schulbuch, ein Thema sinnvoll zu strukturieren.

Der Verlaufsplan einer Unterrichtsstunde verläuft in 5 Phasen:

1. Vorbedingungen erfassen
2. Vorwissen aktivieren
3. Informieren
4. Verarbeiten
5. Auswerten

Die im Lehrplan genannten Kompetenzen sind oft zu weitläufig für eine konkrete Gestaltung. Daher sollten Sie:

- **Teilkompetenzen** formulieren. Bedenken Sie, dass die Schüler auch **Teilkompetenzen aus anderen Bereichen** benötigen.
- Packen Sie die Stunde nicht zu voll. Realistisch ist, **eine** inhaltsbezogene Kompetenz und **eine** prozessbezogene Kompetenz anzustreben.
- Ordnen Sie Ihr **Unterrichtsmaterial** den einzelnen Phasen zu. Prinzipiell gilt: Zur Themeneinführung geben Sie leichte Aufgaben, anspruchsvolle Tätigkeiten gehören in die Erarbeitungsphase. Legen Sie die Materialauswahl so an, dass das Hauptziel nicht durch zu viele Nebenschauplätze abgelenkt wird.

Tipp: Stellen Sie in jeder Phase einen konkreten Bezug zur Lebenswelt der Kinder her. Damit können Sie Ihre SuS den Nutzen ihres Denkens und Tuns für das persönliche Leben erkennen.

Wichtig ist, dass Sie alles **übersichtlich notieren**. Für Ihren Unterrichtsentwurf können Sie ein Raster verwenden, wie Sie es aus Ihrem Schulpraktikum kennen. Jedes Studienseminar bevorzugt zwar eigene Rastervorlagen, doch in den wesentlichen Punkten stimmen sie überein.

Die Planung der Unterrichtsstunde umfasst diese Aspekte:

1. Ausweisen der Teilkompetenzen, Schwerpunkt der Stunde
2. Unterrichtsschritte: Tätigkeiten der Lehrperson
3. Organisationsform, Lehr-Lern-Methode
4. Lernschritte: Tätigkeiten der Schüler
5. Materialien, Medieneinsatz
6. Möglichkeiten zur Differenzierung

Додаток.

Зразок планування уроку від Гете-інституту: тема «Gesundheit» / URL: https://www.goethe.de/resources/files/pdf201/goethe-institut_mwnd_unterrichtsskizze_gesundheit.pdf